

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Naša vsak četrti in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštno nakladno 3 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kata“ „Kakovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, sa dvakrat 25 vin., sa trikrat 35 vin. Za večkratne oglašne primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede srijeta. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Dne 11. avgusta 1912 v St. Jurju ob juž. železnici
velika slavnost „Orlov“
v čast narodnemu boritelju Slomšeku.

K našim „Orlom“!

Pešajo peruti
sivemu sokolu.
Pagliaruzzi.

Sokol ni našel poti k sreči našega slovenskega ljudstva. Njegovo torišče so bila samo mesta in trgi, njegovo jedro je bilo vedno liberalno. Tudi narodnost pri slovenskem Sokolstvu ni ostala neomadeževana. Ni se preteklo mnogo let, odkar je vsa slovenska javnost zastarmela, da je voditelj slovenskega Sokolstva svoje podjetje pod zelo čudnimi okoliščinami prodal Nemcem. V verskem oziru liberalen, v narodnem oziru nezanesljiv, nasproti kmetu in delavcu previsok, to je slika, ki si jo je ustvarilo Sokolstvo samo med slovenskim ljudstvom s svojim delovanjem.

Krščansko-socialna organizacija na Slovenskem išče najožjega stika z ljudstvom v vseh njegovih dobrih in plemenitih pojavih. Spoštuje in neguje versko prepričanje v njem, zadošča njegovim željam po vedno večji izobrazbi, pospešuje njegovo pravno in telesno vzgojo, brani pravice njegovega jezika in z enako ljubeznijo objema vse sloje slovenskega ljudstva, ne glede na bogastvo, stan in starost. Naravno, da je morala krščansko-socialna organizacija za slovenske mladeniče in moške ustvariti lastno telovadno organizacijo. In tako je nastal Orel.

Kako potreben je bil Orel, pokazala je njegova nenavadno hitra rast. Mladi Orel že nadkriljuje po svojem številu sivega Sokola. S posebnim navdušenjem je prišla pod orlovsko zastavo kmečka in delavska mladina, koje žuljave roke pri liberalni organizaciji niso našle prijaznega sprejema. A tudi po mestih in trgih si je pridobila nova telovadna organizacija pristopa pri vseh onih, ki so ostali zvesti veri, jeziku in demokratičnemu duhu slovenskega ljudstva.

Orlovska organizacija je vseslovenska. Vsi Orli imajo skupno vodstvo, isti poslovnik in isti krog. Vendar imajo različne dežele za organizacijo in agitacijo tudi svoje samostojne podobore. Tako tudi Stajerska.

Stajerski Orli nastopijo letos prvič kot samostojna pokrajinska organizacija. Za kraj nastopa so si izbrali St. Jurij ob juž. žel. za dan 11. avgusta. Na to slavlje vabijo vse svobodomiselnice Slovence. Smatramo za dolžnost slovenskega ljudstva, da se odzove vabilu svoje mladine. S svojim obilnim obiskom naj jo oškoduje za vse napore, ki jih je imelo pri svoji organizaciji, in za vse sramotitve, s katerimi so jih obsipavali, kakor vse, kar je pošteno, naši liberalci.

V prvi vrsti se nam zdi potrebno, da se udeleži Orlovske slavnosti kmečko in delavsko ljudstvo. Našega Orla je rodila tudi zavest, da se v liberalnih telovadnih organizacijah prezira in zapostavlja kmečki ter delavski stan. Za čast teh dveh stanov se torej trudi in bori slovenski Orel in zato bi naj ob najlepših dnevih Orla stala tudi kmet in delavec ob njegovi strani. Ljubezen za ljubezen, zvestoba za zvestobo. Za dan 11. avgusta naj se razlega po celem Slovenskem Stajersku mogočen klic:

K našim Orlom v St. Jurij ob južni železnici!

Kako se napravi priziv proti osebno dohodninskemu davku.

Davčne oblasti so začele zadnja leta tudi kmečke posestnike z osebno-domodninskim davkom obdavčevati, in te dni se dostavljajo plačilni nalogi za osebno dohodnino. Priziv je koleka prost in se vložil v 30 dneh od dneva vročitve. Komur se godi krivica, naj napravi priziv. V naslednjem priobčujemo obrazec pri-

ziva. Po tem vzorcu bodo posestniki lahko tudi sami naredili prizive, ki so prirojeni njihovim razmeram.

C. kr. okrajno glavarstvo (davčni oddelek)

v

Mariboru.

Proti plačilnemu nalogu od 1. julija 1912, št. ... se pritožim iz sledečih vzrokov:

1. Podpisani sem svoje dohodke vestno naznanil in priznal. Po moji napovedi znašajo dohodki le 840 K in ne 1285 K.

2. Dohodki iz posestva so v zadnjih treh letih povprečno znašali, kakor sem jih v napovedi navedel. Navadni dohodki iz posestva se porabijo zopet v gospodarske stroke.

3. Za prodano živino sem izkupil samo 540 K in ne 620 K, ker sem bil primoran v času, ko je bila nizka cena, dobro pitano živino prodati, in da se mi stanje živine ne zniža, sem moral živino za rejo (vožnjo, krave za mleko) drago kupiti.

4. Iz gozda morem le vsakih 20 let več dohodkov dobiti in vsako leto posekam in prodam le za 300 K in ne za 700 K. Les je še mlad in tri orale novega nasada.

5. Vrednost moje kuhinje in ene izbe kot stanovanje je vredno samo 120 K in ne 230 K, ker za tako stanovanje bi noben najemnik na deželi več ne plačal. Kuhinja pa ni namenjena samo za-me, temveč se rabi tudi za družino.

6. V napovedi omenjeni obrabni stroški na poslopih v znesku 100 K, so se od davčne oblasti znižali na 50 K.

Zahtevam, da se moja napoved pripozna, ker vrednost vseh mojih poslopij znaša gotovo 10.000 K, in zato 1% na obrabljenosti ni previsoko cenjeno.

7. Za nakup umetnih krmil za živino, živinsko sol, umetni gnoj, sem na leto izdal 420 K in ne samo 135 K, kakor trdi davkarja.

8. Za obresti v M... posojilnici (Irranilnici) plačal od 2800 K kapitala (dolga) obresti 140 K, zavarovalnino zoper ogenj 26 K, in zavarovalnino zoper neizgode itd. 40 K.

9. Plačilo in hrana za hlapca in dve dekli znesse 1615 K in ne samo 380 K, kar je iz sledečega računa razvidno: Letna plača za hlapca brez hrane znesse 144 K, za deklo 140 K, tedaj 2 dekli 280 K. Hrana je tudi vredna za posle na dan po 1 K, tedaj hrana in plača za 3 posle na leto 1615 K.

10. V moji napovedi sem omenil tudi 25 K stroškov v bolnišnici pri poslih, katere mi je pa davčna oblast črtala. Tudi proti temu vlagam priziv in zahtevam, da se teh 25 K pripozna, ker moji posli niso pri nobeni bolniški blagajni zavarovani, vsak posestnik je pa postavno dolžan, bolne posle brezplačno oskrbovati, ali stroške v bolnišnici, oziroma zdravniku in zdravila plačati. Tako stroški zadenejo dostikrat gospodarja, in zato je upravičeno, da se pri meni, ki imam 3 posle, vsaj 25 K kot stroški pri gospodarstvu vračunijo.

Iz teh navedenih vzrokov zahtevam, da se moja napoved pripozna, in prosim: C. kr. okrajno glavarstvo naj priziv slavnosti prizivni komisiji predloži, in ista naj me z ozirom na mojo napovedbo (moj stvarni čisti dohodek) v znesku 850 K od osebno-dohodninskega davka oprosti, in že plačani dohodninski davek povrne.

N. N. ...

posestnik v Orehovi vasi, hiš. št. 10.

Ta priličen priziv kot obrazec sem namenoma obširno sestavil, da je razvidno, v kateri obliki se pri poslopih točkah ugovarja. Pri prizivu proti samo previsoki odmeri osebne davka se v sklepnem stavku piše: „Čisti dohodek znaša 1380 K in zato prosim, da se plačilni nalog v tem smislu popravi.“

Zalibog, da je večkrat res, da se celo pravilno spisani in popolnoma utemeljeni prizivi zavrnejo, in zato mnogi posestniki prizivov več ne vlagajo, češ, da se davčne oblasti na nje itak ne ozirajo. Toda vsakokrat se to vendar-le ne zgodi. Zato bi naj pa le vsak, od katerega se tirja neopravičen osebno-dohodninski davek, vedno vložil priziv, da bodo davčne oblasti videle, da si tudi kmet ne da dopasti vsake krivice in se zna braniti. Če bi se pa davčne oblasti in prizivne komisije na utemeljene pritožbe in prizive ne ozirale, naj se javijo taki slučaj v „Slovenskem Gospodarju“, in to gradivo bodo potem naši poslanci na

primeren mestu porabili ter nas pred krivičnim davčnim pritiskom branili in delovali, da se ta trda postava olajša.

Svoječasno bo objavil „Slovenski Gospodar“ tudi vzorec, kako se napovedne pole pravilno in utemeljeno izpolnijo za leto 1913.

F. Pišek,
državni in deželni poslanec.

Politični ogled.

V notranji politiki vladajo sedaj počitnice. Cesar je v Ištu, avstrijski in ogrski ministri so v letoviših ali kopališčih. Le na Češkem trajajo še dalje nemško-češka pogajanja, o katerih se piše danes, da obetajo uspeh, jutri zopet, da se bodo kmalu razbila. Resnica bo, da so velike težave pri pogajanjih. Na Hrvaškem pa komisari Čuvaj naprej in pripravljajo proces proti svojemu napadalcu dijaku Jukiču. Na Kranjskem pa se je sešel dne 23. t. m. deželni zbor na pordnevno zasedanje, na katerem se bo rešilo nekaj nujnih zadev. Bolj živahna kot notranja, pa je zunanja politika. V Evropi so med posameznimi skupinami držav velike napetosti, posebno zaradi Balkana. V Turčiji je vse v plamenu in nihče ne ve, ali iz tega ne nastane hipoma evropski požar.

Stajerski deželni zbor. Nemški in slovenski liberalni listi vedo že veliko povedati o pogajanjih za delazmožnost stajerskega deželnega zbora. Našim čitateljem ni treba povdarjati, da je vse njihovo pisarjenje izmišljotina in laž. Le toliko je resnice, da je načelnik kluba veleposestnikov, grof Attems, povprašal pri načelniku Slovenskega kluba, dr. Korošcu, ali so Slovenci voljni, se pogajati, kar se mu je seveda potrdilo. Pogajanje še ni bilo nobenih, (Slovenski klub vsled pomanjkanja tvarine o pogajanjih ni imel zadnji čas nobene seje, in zato so tudi vsa nasprotstva, ki so se po liberalnih poročilih baje pokazala v klubu, le gola laž. Naši pristaši imajo s tem nov dokaz, da se ne sme liberalcu nikdar in nikjer verjeti.

Nemški svobodnomiselni učitelji imajo občni zbor svojega stanovskega društva v Dornbirnu na Predarlskem. Tamkaj se hudo kregajo na svoje svobodnomiselnice državne poslance, češ, da so jim pred volitvami veliko obetali, dosedaj pa še nič izpolnili. Učitelji pač počasi spoznavajo liberalne voditelje, naše slovensko ljudstvo jih je hitreje presodilo in jim obrnilo hrbet. Kdor verjame liberalcu, se gotovo opeče. Zastopnik Stajerskega liberalnega učiteljskega je poročal o zahtevah ljudstva po prenosni ljudske šole ter vse, ki delajo za letno šolsko dobo ali za poldnevni pouk, imenoval nazadnjake in označil celo gibanje za narodni zločin. Hvala Bogu, da se nihče več ne briga za to, kaj liberalni učitelji govorijo, temveč se jim vsakdo pomilovalno smeji.

O črnogorskem kralju objavljajo belgrajski listi čudne članke, ki jih je baje narekoval ubegli bivši črnogorski minister. Članki javljajo, da je kralj Nikola dobival od Rusije in Avstrije mnogo milijonov denarja, ki ga je pa deloma paložil pri inozemskih bankah. Tem vestem se pa ne more verjeti, ker je znana nakana Srbije, ki bi hotela razširiti svoje ozemlje s tem, da se združi s Črno goro in da s tem zapre tudi Avstriji pot do Balkana. Tudi dunajsko časopisje zanika te vesti in pravi, da je porabil kralj Nikita podpore, ki jih je dobil, za prosvetne in gospodarske potrebe Črne gore.

Novo turško ministrstvo. Ker se prejšnjemu turškemu ministrskemu predsedniku, Sajd-paši, ki nosi v Turčiji ime veliki vezir, ni posrečilo dobiti mladoturkom prijaznega vojnega ministra, je odstopil. Sultan mu dolgo ni mogel najti naslednika. Sedaj ga je vendar-le dobil v osebi dosežanega predsednika gospodarske zbornice, Mukhtar-paša. Minister za zunanje zadeve postane baje Kiamil-paša, za notranje Ferid-paša. Mladoturki pa s tema dvema niso zadovoljni, posebno s Kiamil-pašo ne. Zahtevajo tudi, da se turški državni zbor ne razpusti, ker se bojijo, da ne pridejo več nazaj v dosežanji moči. Vse kaže, da se podira moč mladoturkov. Ali bo to podiranje zvezano z notranjimi nemiri, nam pokažejo že prihodnji dnevi.

Rusko-japonska pogodba. Bilo se je vedno bati, da pride med Rusijo in Japonsko zaradi azijskih pokrajin Mongolije in Mandžurije prej ali slej zopet do spopada. Sedaj pa se poroča, da je pogodba med